

Sosyal Gelişim Raporu

Çarşamba Ticaret ve Sanayi Odası

1.01.2018

İçindekiler

ÇARŞAMBA İLÇESİ.....	3
İLÇE KÜNYESİ	3
GİRİŞ	3
ÇARŞAMBA	3
SALIPAZARI	4
AYVACIK.....	4
3. SOSYAL YAPI.....	4
ÇARŞAMBA	4
NUFÜS.....	4
EĞİTİM	4
SAĞLIK.....	5
SALIPAZARI	5
AYVACIK.....	6
4. İKTİSADİ YAPI	6
ÇARŞAMBA	6
SALIPAZARI	7
AYVACIK.....	7
5. ALT TAPI.....	8
ÇARŞAMBA	8
SALIPAZARI	9
AYVACIK.....	11
SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	11
ÇARŞAMBA	11
SALIPAZARI	12
AYVACIK.....	12
KAYNAKÇA	13

ÇARŞAMBA İLÇESİ

İLÇE KÜNYESİ

İLÇE ADI	ÇARŞAMBA
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NUFÜS (2017)	137.576
YÜZÖLÇÜMÜ	641 KM2
İL MERKEZİNE UZAKLIK	36 KM
BELEDİYE SAYISI	5
KÖY SAYISI	120

İLÇE ADI	SALIPAZARI
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NUFÜS (2017)	18.546
YÜZÖLÇÜMÜ	356 KM2
İL MERKEZİNE UZAKLIK	54 KM
BELEDİYE SAYISI	1
KÖY SAYISI	44

İLÇE ADI	AYVACIK
BAĞLI OLDUĞU İL	SAMSUN
NUFÜS (2017)	19.632
YÜZÖLÇÜMÜ	52.600 ha
İL MERKEZİNE UZAKLIK	64 KM
BELEDİYE SAYISI	1
KÖY SAYISI	34

GİRİŞ

ÇARŞAMBA

Türkiye'nin en verimli topraklarına sahip ovalarından biri olan Çarşamba 641 ha yüzölçümüne sahip olup doğu-batı yönünde 65 km, güney kuzey yönünde 35 km uzunluğa sahiptir. Çarşamba'da hakim olan nemli ve ılıman iklim özelliği ile kışlar ılık, yazlar serin geçmekte ve yağışlar bütün yıla düzenli olarak dağılmaktadır. Çarşamba Ovasının iklim şartları pek çok ürünün yetiştirilmesine elverişlidir. Yıllık yağış miktarı ortalama 600-700 mm'dir. Ortalama sıcaklık ise 15- 17 derecedir. Çarşamba ilçesi, Samsun'un 37 km doğusunda bulunmakta olup Salıpazarı, Terme, Ayvacık ve Tekkeköy ilçelerine komşudur. Tekkeköy'e 23 km, Terme'ye 21 km, Ayvacık'a 25 km, Salıpazarı'na 18 km mesafededir. Çarşamba, Yeşilirmak nehri boyunca kuzey-güney doğrultusunda ve Samsun-Ordu karayolu boyunca doğu-batı yönünde gelişme göstermiştir. İlçe sınırları içerisinde Merkez Belediyesi ile birlikte Ağcagüney, Dikbiyık, Hürriyet ve Çınarlık olmak üzere 5 belediye bulunmaktadır. İlçeye bağlı köy sayısı ise 120'dir.

SALIPAZARI

Salıpazarı ilçesinin bugün bulunduğu yerde ilk başlarda bir kaç ev varken, Canik dağlarından Çarşamba'ya pazara giden köylüler yolun ortasında bulunan bölgede konaklama ihtiyacı duyarlar. Bölgede ev sayısının artmasıyla bu çevrede de pazar ihtiyacı oluşur. 1960'larda kurulan ilk pazar salı günü kurulduğu için bölgenin adı Salıpazarı diye anılır. Samsun'a uzaklığı 54 km olan ilçenin güneyi Erbaa ve Akkuş, doğusu Terme, batısı Ayvacık, kuzeyi ise Çarşamba ilçeleriyle çevrilidir. Salıpazarı'nın denize kıyısı yoktur. Salıpazarı genel yüzölçümünün %31,4'ü ormanlık sahaya, % 66'sı tarım arazisine, % 0,4'ü çayır ve mera alanına ve % 2,2'si tarım dışı araziye tekabül etmektedir. Ormanlık sahanın % 90'ı kayın ağaçları ve geri kalanı da meşe, kızılğaç, sarıçam ağaçlarından oluşmaktadır. 2004 yılında DPT tarafından yapılan SEGE çalışmasına göre ilçe 761. Sırada yer almaktadır. İlçelerin gelişmişlik kademelendirilmesine göre 6 derece arasında 6. Derecede gelişmiş ilçeler arasındadır. 2014 yılında OKA tarafından yapılan bölge içinde yapılan SEGE çalışmasına göre bölgede 37 Sırada ve 5. Derecede gelişmiş ilçeler arasındadır.

AYVACIK

İlçe Samsun'un güney doğusunda bulunmakta olup kuzeyde Çarşamba ve Tekkeköy güneyde Erbaa, batıda Asarcık doğuda Salıpazarı ilçeleriyle çevrilidir. Güneyden Kuzeye uzanan Yeşilirmak vadisinde yer alan ilçenin doğusu ve batısı yüksek dağlarla çevrilidir. Canik Dağlarının kuzey eteklerinde Suat Uğurlu Baraj gölünün kıyısında yer almaktadır. İlçenin Samsun'a uzaklığı 62 km'dir. Rakımı 70 m'dir. İlçede zengin bir bitki örtüsü hakimdir. Topraklarının büyük bir bölümü orman arazisidir. Türkiye'de suni göller içerisinde adaya sahip tek bölge Ayvacık'tır. Türkiye de tek olma özelliği taşıyan 'Kirazlık Adası'' ekolojik turizm potansiyeline sahiptir. Bu nedenle eşsiz bir doğa güzelliğine sahiptir. Bakanlar Kurulu kararıyla Ayvacık ilçesi turizm koruma ve geliştirme bölgesi ilan edilmiştir.

3. SOSYAL YAPI

ÇARŞAMBA

NUFÜS

2017 yılı Adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre Çarşamba ilçesi nüfusu 137.576'dır. Merkez ilçeler de dikkate alındığında Samsun'un 17 ilçesi arasında en kalabalık 4. ilçesidir. 2008-2017 yılları arasında yıllık nüfus artış hızı binde -0,5 olarak gerçekleşmiştir.

2013	2014	2015	2016	2017
136.184	136.964	136.775	137.739	137.576

EĞİTİM

Çarşamba ilçesinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 121 okul ve kurum bulunmaktadır. Derslik sayısı 1187 olup toplam öğrenci sayısı 28.192, öğretmen sayısı 1876'dır. Derslik başına

düşen öğrenci sayısı ilkökul ve ortaokulda 21, genel ortaöğretimde 18, mesleki ve teknik eğitimde ise 35'dir.

	Kadın (%)	Erkek (%)
Okuma yazma bilmeyen	6,27	1,51
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	18,33	11,47
İlkokul	18,33	35,12
İlköğretim	11,10	15,18
Ortaokul veya dengi meslek ortaokul	10,02	13,19
Lise ve dengi meslek okulu	10,92	14,70
Yüksekokul veya fakülte	6,42	7,85
Yüksek Lisans	0,19	0,32
Doktora	0,04	0,05
Bilinmeyen	0,52	0,60

SAĞLIK

İlçede sağlık hizmetleri, Sağlık Grup Başkanlığı bünyesinde Devlet Hastanesi, Verem Savaş Dispanseri, merkezde 5, köylerde 12 ve 2 adedi de beldede (Ağcagüney ve Dikbiyık) olmak üzere toplam 19 sağlık ocağında, yürütülmekte olup, 3 adet sağlık hizmeti veren özel kuruluş bulunmaktadır.

SALIPAZARI

İlçenin 2016 yılı nüfusu 18.546'dır. Son yıllarda nüfusun ciddi bir yüzdeyle azaldığı gözlemlenmektedir. 2008 yılında 21.350 olan nüfus, %13 oranında azalmıştır. İlçede 11 ilkökul, 8 ortaokul, 1 Anadolu İmam Hatip Lisesi, 1 Anadolu Lisesi, 1 Çok Programlı Anadolu Lisesi, 1 Anaokulu ve 1 Halk Eğitim Merkezi yer almaktadır. İlçede toplam 267 öğretmen ve 2968 öğrenci vardır. Öğrenci başına düşen öğretmen sayısı yaklaşık 11'dir. İlçe genelinde okuma-yazma oranı % 97'dur. İlçemizde okul öncesi okullaşma oranı % 52 İlköğretimde % 99 ve Ortaöğretimde ise % 99'dur. Sağlık Bakanlığı nezdinde yapılan girişimler sonucu ilçeye 25 yataklı, tam teşekküllü bir devlet hastanesi yapılması yatırımı, 2017 yılı yatırım programına alınmıştır. Hastane için arazi zemin etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Arazi tahsis işlemlerinin ardından ihale işlemlerine geçilecektir. Sağlık Bakanlığının 06.12.2010 gün ve 47594 sayılı Olurlarına istinaden Salıpazarı İlçe Devlet Hastanesi 5 yatak kapasiteli E-I grubu hastane rolünde hizmet vermektedir. İlçede 1 adet Toplum Sağlığı ve Aile Sağlığı merkezi bulunmaktadır. İlçede sinema veya tiyatro yoktur. Karadeniz bölgesinin kendine özgü kültür birikimleri ile Gürcü ve Kafkas halkının kültürel özellikleri kaynaşmış durumdadır. İlçede Gürcü, Çerkez ve Türk kültürü hâkimdir.

AYVACIK

2017 yılı Adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre Ayvacık ilçesi nüfusu 19.632'dir. Merkez ilçeler de dikkate alındığında Samsun'un 17 ilçesi arasında en kalabalık 12. ilçesidir.

2013	2014	2015	2016	2017
22.444	21.344	20.619	20.178	19.362

İlçenin 2008-2017 yılları arası nüfus artış hızı binde -24,1'dir.

Ayvacık ilçesinde Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı 39 okul ve kurum bulunmaktadır. Derslik sayısı 220 olup toplam öğrenci sayısı 3.495, öğretmen sayısı 317'dir. Derslik başına düşen öğrenci sayısı ilkokul ve ortaokulda 16, genel ortaöğretimde 22, mesleki ve teknik eğitimde ise 17'dir.

İlçede Sağlık Grup başkanlığına bağlı olarak hizmet veren Ayvacık Devlet Hastanesi ve bir adet sağlık ocağı bulunmaktadır. Ayvacık Devlet Hastanesi Devlet-Vatandaş İşbirliği ile yapılmış olup, yatak kapasitesi 30'dur. Merkez, Döngel Köyü ve Karşidöngel Köyü'nde olmak üzere 3 Aile Sağlığı Merkezi'nde 6 Aile Hekimi tarafından sağlık hizmetleri verilmektedir. İlçede sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakfı tarafından saha araştırmaları sonucu tespit edilen yaşlıların yaşadığı ve hiçbir sosyal güvencesi olmayan 50 aileye ev temizliği, evde yaşlı ve hasta bakımı hizmeti verilmektedir.

4. İKTİSADİ YAPI

ÇARŞAMBA

Çarşamba ilçesi, iktisadi yapısına bakıldığında geçim kaynağının önemli ölçüde tarıma dayalı olduğu söylenebilir. İlçede yaygın olarak üretilen tarımsal ürünler mısır, şeker pancarı, çeltik, soya, fasulye, domates, biber, salatalık, patlıcan, fındık, şeftali, kivi ve çilektir. Meyve ziraatında ekili alanların %92'sinde fındık yetiştiriciliği yapılmaktadır. Taze fasulye, dolma ve sivri biber üretiminde Çarşamba ilçesi ülkedeki toplam üretimin büyük bir kısmını karşılamaktadır. İlçede örtü altı tarım uygulamalarında karpuz, kavun, hıyar ve domates üretimi yaygındır .

Çarşamba'da imalat sanayide ağırlıklı olarak gıda, tekstil ve inşaat malzemeleri üretimi yapan firmalar faaliyet göstermektedir. İlçeden yapılan ihracata bakıldığında fındık, su ürünleri, inşaat malzemeleri, paketleme, ambalaj, karisör ön plana çıkmaktadır.

Çarşamba Organize Sanayi Bölgesi, Çarşamba Şeker Fabrikası'na ait 822 dekarlık alanda kurulması çalışmaları Aralık 2017 itibariyle tamamlanmıştır. Çarşamba'da tarım ve hayvancılık ürünlerini işleyen sanayi kuruluşlarının yer alması çevre kırsal alanlardaki tarım ve hayvancılığın gelişmesini destekleyecektir. İlçede işleme, paketleme, soğuk hava depoculuğu ve entegre hayvancılık tesisleri gibi yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

2013 yılı verilerine göre ilçede çalışanların %84'ü hizmetler sektöründe, %14,5'i imalat sanayinde çalışmaktadır. SGK'ya kayıtlı işyeri sayısı 1640 olup bunlardan 217'si imalat sanayinde faaliyet göstermektedir.

Çarşamba'da bulunan küçük sanayi sitesinin doluluk oranı %100 olup 600 işyerinde toplam 2200 kişi istihdam edilmektedir.

SALIPAZARI

İlçenin 2016 yılı nüfusu 18.546'dır. Son yıllarda nüfusun ciddi bir yüzdeyle azaldığı gözlemlenmektedir. 2008 yılında 21.350 olan nüfus, %13 oranında azalmıştır. İlçede 11 ilkokul, 8 ortaokul, 1 Anadolu İmam Hatip Lisesi, 1 Anadolu Lisesi, 1 Çok Programlı Anadolu Lisesi, 1 Anaokulu ve 1 Halk Eğitim Merkezi yer almaktadır. İlçede toplam 267 öğretmen ve 2968 öğrenci vardır. Öğrenci başına düşen öğretmen sayısı yaklaşık 11'dir. İlçe genelinde okuma-yazma oranı % 97'dur. İlçemizde okul öncesi okullaşma oranı % 52 ilköğretimde % 99 ve Ortaöğretimde ise % 99'dur. Sağlık Bakanlığı nezdinde yapılan girişimler sonucu ilçeye 25 yataklı, tam teşekküllü bir devlet hastanesi yapılması yatırımı, 2017 yılı yatırım programına alınmıştır. Hastane için arazi zemin etüt çalışmaları tamamlanmıştır. Arazi tahsis işlemlerinin ardından ihale işlemlerine geçilecektir. Sağlık Bakanlığının 06.12.2010 gün ve 47594 sayılı Olurlarına istinaden Salıpazarı İlçe Devlet Hastanesi 5 yatak kapasiteli E-I grubu hastane rolünde hizmet vermektedir. İlçede 1 adet Toplum Sağlığı ve Aile Sağlığı merkezi bulunmaktadır. İlçede sinema veya tiyatro yoktur. Karadeniz bölgesinin kendine özgü kültür birikimleri ile Gürcü ve Kafkas halkının kültürel özellikleri kaynaşmış durumdadır. İlçede Gürcü, Çerkez ve Türk kültürü hâkimdir.

AYVACIK

İlçede tarım sektörü mısır, buğday, arpa ve fındık üretiminde yoğunlaşmıştır. İlçe topraklarının büyük bir bölümü orman arazisidir. Tarıma elverişli topraklar genellikle bozuk ve orman alanlarının tarıma açılmasıyla elde edilmiştir. Hayvancılık alanında ise sahip olunan potansiyel yeterince değerlendirilememiş, hem mera hem de ahır hayvancılığı yeterince gelişme göstermemiştir. İlçede kullanılabilir arazi miktarı 7.369 ha. olup toplam yüzölçüme oranı % 14.11'dir. Tarla arazisi 7.369, fındıklık 9.500, meyve 34,8, sebze 44,2, ormanlık-fundalık 20.400, çayır-mera 1.000, nadasa bırakılan 552, tarım dışı alan 13,300 hektardır. İlçedeki kayıtlı çiftçi sayısı 4.384 kişidir. İlçe halkının %80-90'ı tarımla, % 8-9'u ticaretle, % 1'i balıkçılıkla uğraşmaktadır. Tarım arazisinin %54,48'inde meyve, %0,25'inde sebze, %42'1'inde tarla ziraatı yapılmaktadır. Ayvacık'ta ağırlıklı olarak fındık üreticiliği yapılmaktadır. Fındığa alternatif ürünlerin yetiştirilmesi desteklenmelidir örn. istiridye mantarı, yaban mersini, vb. İlçenin baraj göllerinin balıkçılığın geliştirilmesi için potansiyel içermekle birlikte bu potansiyel yeterince kullanılmamaktadır. Kafes balıkçılığının geliştirilmesi için baraj göllerinde kirlilik sorununun çözülmesi gerekmektedir. Türkiye'de suni göller içerisinde adaya sahip tek bölge Ayvacık'tır. Türkiye de tek olma özelliği taşıyan 'Kirazlık Adası'' ekolojik turizm potansiyeline sahiptir. Bakanlar Kurulu kararıyla Ayvacık ilçesi turizm koruma ve geliştirme

bölgesi ilan edilmiştir. Turizme yönelik yatırımların doğal güzellikleri bozmayacak şekilde desteklenmesi gerekmektedir.

5. ALT TAPI

ÇARŞAMBA

İlçede kanalizasyon şebekesi şehir nüfusunun %95'ine hizmet vermektedir. Dikbıyık, Çınarlık, Ağcagüney ve Hürriyet beldelerinde kanalizasyon şebekesi bulunmamaktadır. İlçe kanalizasyonu Yeşilirmak'a dökülmekte olup, bunu önlemek için atık su arıtma tesisi kurulması için ilçe belediyesi ve büyükşehir belediyesi işbirliği ile gerekli hazırlıklar yapılmaktadır.

Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan Samsun ili Turizm Aksiyon Planı'nda Çarşamba ilçesi için önerilen eylemler;

*İlçenin giriş ve çıkışlarında bulunan sıvasız, boyasız ve bakımsız cephe görünümüne müdahale edilmesi, buralara kent estetiği kazandırılarak turizme katkı verecek hale getirilme noktasında,

*İlçe ve Büyükşehir Belediyesi koordineli olarak çalışması

* Başlı başına bir turizm destinasyonu olan Ordu Köyü Yeşilirmak kıyı düzenlenmesi ile Yeşilirmak Doğal Yaşam Parkı Projesi birlikte değerlendirilmesi,

*Ada peyzaj alanından Ordu Köyü'ne kadar olan Yeşilirmak sahil boyunda

*Çarşamba Belediyesinin yürütmüş olduğu çalışmalara destek verilmesi

*Tacettinoğlu Beyliğinin merkezi olan Ordu köyündeki kale içindeki terk edilmiş alanın restore edilerek bir turizm öğesi haline getirilmesi, yine bu köyde bulunan türbe ve ahşap cami bakım ve onarım hizmetleri açısından desteklenmesi

*Çarşamba İlçesi girişindeki mülkiyeti hazineye ait olan binanın restore edilerek Çarşamba'nın farklı kültür özelliklerini yansıtan bir kent müzesi haline getirilmesi

*Golf altyapısı için Akçatarla Mahallesiindeki meranın, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından mera vasfından çıkarılıp, hazine adına tescilinden sonra tahsis talebinde bulunulması,

*Yeşilirmak üzerine, doğuda Köklük Mahallesi ile batıda Hacılıçay Mahallesi arasında bir köprü yapılması (Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından Çarşamba'da yapımı tamamlanan 310 m uzunluğu ile ilçenin en uzun köprüsü olan Hürriyet-Kumtepe Köprüsü birçok mahallenin ulaşım imkanlarını iyileştirmesi bakımından ilçede hayata geçirilen önemli projelerden biridir

TR83 Bölgesi bölge planı Yeşilirmak Havzası Bölgesel Gelişme Ana Planı'nda Çarşamba ilçesi ile ilgili yer alan projeler:

*Samsun'un Doğu Karadeniz'de hinterlandını genişletecek Doğu Karadeniz Sahil Yolunun bölge içindeki eksik kesimlerinin (Çarşamba-Terme) ekolojik koşullara ve hassas bölge özelliklerine dikkat edilerek tamamlanması

*Kesme çiçek ve süs bitkileri üretiminin ve dış satımının geliştirilmesi

*Samsun-Çarşamba arasındaki demiryolu bağlantısının, Samsun metropoliten alanını bütünleştirmek amacıyla, batıda Bafra'ya kadar uzatılması ve bu hattın banliyö sistemine dönüştürülmesi etütlerinin yapılması

*Çarşamba doğalgaz iletim altyapısının projelendirilmesi ve inşa edilmesi

*Çarşamba'da Yeşilirmak çevresinin düzenlenmesi

*Çarşamba risk yönetimi ve sakınım planı hazırlanması

*Çarşamba'da taşkın koruma tesislerinin tamamlanması

*Çarşamba KSS' de üretimi ve çevreyi olumsuz etkileyen altyapı eksikliklerinin tamamlanması *Çarşamba ovası sulama projesi inşaatının tamamlanması

*Çarşamba sulama alanında sistematik toprak kirliliği ölçümlerinin yapılması ve kirlilik türüne göre ilgili kesimler ortaklığında önlem geliştirilmesi

*Çarşamba'nın kanalizasyon sistemi tevsii ve atıksu arıtma tesisi kurulması

*Çarşamba'nın TKB'ye (Tarihi Kentler Birliği) üye olması hazırlıklarını tamamlaması

SALIPAZARI

Salıpazarı'ndan diğer il ve ilçelere; Salıpazarı-Çarşamba karayolunu kullanarak ulaşılmaktadır. İlçe, Çarşamba'ya 14 km. uzaklıkta olup, ulaşım Salıpazarı Belediyesi Özel Halk Otobüsleri tarafından sağlanmaktadır. İlçenin ikinci önemli ulaşım ağını oluşturan, toplam uzunluğu 21 km olan ve Karayollarına devredilen Salıpazarı-Terme yoludur. Bu yol bu iki ilçeyi birbirine bağladığı gibi ilçe halkının da denize ulaşmasını sağlayan en kestirme yoldur. Kış aylarında şiddetli kar yağışı sebebiyle yüksek mahallelerde yollar ulaşımına kapanabilmektedir. İlçede çok sayıda tarihi yapı bulunmaktadır. Salıpazarı ilçesinde gezilecek yerler şunlardır: Garpu Kalesi: İlçeye bağlı Cevizli ve Konakören Köyleri arasında yer almaktadır. M.Ö. 7. Yüzyılda Amazonlar tarafından yapıldığı tahmin edilmektedir. Klasik bir kale görünümüne sahip Garpu Kalesi içinde iki tane kuyu, heybetli kale kapısı ve kayaların yontulması ile yapılan merdiven bulunmaktadır. Değirmen: İlçeye bağlı Gökçeli Mahallesinde yer alan bu değirmen 500 yıllık bir geçmişe sahiptir. Kesme taştan yapılan bu değirmen günümüzde hala kullanılmaktadır. Sağlam mimariye sahip bu değirmen ilçede görülmesi gereken tarihi yapılardandır. Çağlayan Şelalesi: İlçeye 7 km uzaklıkta bulunan Çağlayan Köyünde yer almaktadır. Yüksekten dökülen şelale suları muazzam bir görüntü oluşturmaktadır. Şelale çevresinde yer alan alabalık tesisleri de görülmesi gereken yerlerdendir. Salıpazarı İlçesinin sahip olduğu geleneksel kentsel doku genellikle köylerde kendini hissettirmektedir. Zengin

yeşil doku içerisinde gizlenmiş Ahşap sivil mimarinin öğeleri olan konutlar ve sergenler başlı başına bir destinasyon konusudur. 2014 yılından bu yana Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından Salıpazarı'nda alt yapı, yol ve içme suyu çalışmaları için 53 milyon 800 bin TL harcama yapılmıştır (2017 Ekim) Bölge planında Salıpazarı ilçesine özel olarak belirlenmiş bir proje bulunmamaktadır. Salıpazarı ilçesi Ajansımızdan şu ana kadar destek alamamış birkaç Bölge ilçesinden birisidir. Birçok kurumun katılımıyla 26 Aralık 2012 tarihinde ilçe çalıştay gerçekleştirilmiş olup ilçenin öne çıkan güçlü ve zayıf yönleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. 2018 Yılında çıkarılan Proje Teklif Çağruları kapsamında, "Turizmin Geliştirilmesine Yönelik Küçük Ölçekli Altyapı Programlarına Mali destek Programı" kapsamında ilgili kurumların başvuru yapması beklenmektedir. Nüfus bakımından ilin en küçük dördüncü ilçesidir. Kentleşme oranı düşük olup kırsal niteliği ağır basmaktadır. İlçede bulunan sosyal donatı alanları yetersizdir. İlçedeki gençlerin ve halkın kendilerini geliştirmesi, zihinsel gelişmelerinin artırılması ve boş zamanlarının değerlendirilmesi için içerisinde kütüphane, sinema salonu, tiyatro, bilgisayar vb. etkinliklerin ve hizmetlerin verilebilmesi için bir Kültür ve Gençlik Merkezi gerekliliği ortaya koyulmaktadır. İlçede tarımda fındık ağırlıklı bir üretim görülmektedir. Hem arazilerin engebeli oluşu, hem de fındıktan alınan gelirin yüksek olması, alternatif ürün yetiştirilmesinde engel teşkil etmektedir. Fındıkta yıllar itibariyle verim farklılığı görülebilmesi ve taban fiyat politikaları gibi geliri sınırlayan faktörlerden ötürü, eğimi müsait alanlarda ceviz ve böğürtlen yetiştiriciliğinin artırılması önemli bir alternatif olarak değerlendirilmelidir. İlçede son yıllarda arıcılık projeleri yürütülmüş ve kestane balı üretimine başlanmıştır. Üretilen balın pazarlanması için bal üreticileri arasında etkin bir birlikteliğin gelişmesi ve üretilen balın pazara sunulması için bir toplama merkezinin yapımı önem taşımaktadır. Üretilen yaş meyve-sebzelerin saklanması için soğuk hava deposu önemli bir ihtiyaçtır. Hayvancılığın gelişmesi için arazilerin engebeli oluşu olumsuz bir etken oluşturmaktadır. İlçenin en önemli sorunlarından biri de köylere ulaşımıdır. Köylerin kurulu buldukları yerleşim yerlerinde özellikle kış aylarında aşırı kar yağışı nedeniyle yollar kapanmaktadır. Bu yolların genişletilmesi ve altyapılarının güçlendirilmesi önem taşımaktadır. Doğa ve tarihi güzelliklere sahip olmasına karşın tanıtım eksikliği görülmektedir. Öne çıkan turistik öğelerin ilin turizm tanıtımında yer alabilmesi önem arz etmektedir. Garpu Kalesi trekking alanına çıkış öncesinde tur otobüslerinin durabileceği bir park alanının yanı sıra, tur dönüşü katılımcıların temel ihtiyaçlarını giderecekleri imkânların oluşturulması, bu bölgenin turizmde daha fazla tanınabilmesi açısından önem taşımaktadır. Ahşap konutların yoğun olduğu ilçede ahşap mimari özellikleri içeren butik pansiyon vb. konaklama hizmetlerini oluşturulması, ilçe turizmi açısından önem taşımaktadır. El sanatı olarak çeyiz sandığı ve çember sandığı gibi yöreye özgü ürünler üretilmektedir. DSİ Projesi: İlçenin içmesuyu ihtiyacını karşılayacak Salıpazarı Barajının temelden yüksekliği 68,6 metre olacaktır. 16,13 milyon m³ su biriktirme hacmine sahip baraj, 15.400 dekar arazinin sulanmasına ve yıllık 25,7 milyon m³ içme ve kullanma suyu sağlanmasına hizmet edecektir. Ayrıca ilçenin taşkınlardan korunması sağlanacaktır. Projenin temeli 2017 yılı ağustos ayında atılmıştır.

AYVACIK

Barajlar Ayvacık ilçesi sınırları içerisinde Türkiye'nin önemli barajlarından Suat Uğurlu ve Hasan Uğurlu barajları bulunmaktadır. Bu barajlar Çarşamba ve Ayvacık civarındaki alanın %85'ini sulayabilecek kapasitedir. Hasan Uğurlu barajı Türkiye'nin altıncı büyük hidroelektrik santrali konumundadır. Barajlar Yeşilirmak nehri üzerinde hem sulama hem de enerji üretimi amaçlı kurulmuştur.

Samsun Büyükşehir Belediyesi tarafından hazırlanan Ayvacık Turizm Aksiyon Planı'na göre;

*İlçenin giriş ve çıkışlarında bulunan sıvasız, boyasız ve bakımsız cephe görünümlerine müdahale edilerek kent estetiği kazandırılması,

*Baraj göllerinde su sporları yapmaya olanak sağlayacak altyapı yatırımları ile birlikte Dragon, bisiklet, yelken gibi organizasyonların ilçede yapılması,

*İlçe merkezindeki Eynel Köprü girişinin membasında bulunan (iskele gerisinde) kent meydanı ve kafeterya yapılması,

*Orman arazisi üzerine DSİ tarafından yapılan taş bina, barajda ölenler anısına müzeye çevrilmesi,

*Ayvacık mimari özelliklerini yansıtan iki adet tarihi ahşap evi satın alınarak veya benzeri yaptırılarak butik otel ve yöresel yemeklerin sunulduğu kafe-lokanta olarak hizmete sunulması planlanmaktadır.

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

ÇARŞAMBA

Çarşamba ilçesi, nüfusunun önemli bir bölümü köylerde yaşayan ve kırsal karakteri güçlü olan bir yerleşim yeridir. Nüfusunun yıllar içinde çok değişmediği görülmekle birlikte, özellikle Samsun merkez başta olmak üzere büyük şehirlere göç verdiği ve çevre kırsal yerleşimlerden göç aldığı bilinmektedir. Çarşamba'nın sosyo-ekonomik yapısı incelendiğinde tarımın yoğun etkisini görebilmek mümkündür. Ticaret hayatı ve imalat sanayi tarıma bağlı olarak şekillenmiştir. Özellikle sebzeçilik ve meyvecilikte fasulye, biber, fındık gibi bazı ürünlerde yurtiçi üretimin büyük bir kısmını Çarşamba tek başına sağlamaktadır. Samsun'un doğusunda konumlanan sanayiye yakınlığı ilçe açısından avantaj oluşturmaktadır. Bununla birlikte ilçenin tarım potansiyelinin değerlendirilmesi için özellikle işleme, paketleme, soğuk hava deposu gibi yeni sanayi yatırımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Çarşamba ilçesinde kurulan Çarşamba Organize Sanayi Bölgesi'nde özellikle tarıma dayalı sanayi yatırımları ile tarımsal üretimin sanayide değerlendirilmesi ve ilçede tarımla uğraşan kesimin gelir düzeyinin artması sağlanacaktır.

SALIPAZARI

İlçede sosyal, sportif ve kültürel faaliyetlere ihtiyaç duyulmaktadır. Ekonomiyi oluşturan parçaların ilçeye kazandırılması önem arz etmektedir.

AYVACIK

Ayvacık ilçesi, sahil yolu ve çevre yollarına uzak olması, coğrafi yapısı, vb. nedenlerle doğal yapısını korumuş bir yerleşim yeridir. Ayvacık bu doğal yapısının korunması suretiyle yapılacak turizm yatırımları ile geliştirilebilir. Suat Uğurlu ve Hasan Uğurlu Barajlarının varlığı ilçede hem turizm hem de su sporlarının geliştirilmesi açısından önemlidir. 1970'li yıllarda barajların inşası sırasında ilçede yaşayan pek çok kişi baraj inşaatında çalışmış ve bu sayede inşaat işçiliği Ayvacık'ta gelişmiştir. Günümüzde Ayvacık'taki iş imkanlarının kısıtlı olması nedeniyle ilçede yaşayan birçok erkek inşaat işleri için ilçe dışında özellikle de büyük şehirlerde yaşamaktadır. Bu durumun ilçede erken evliliklerin ve başlık parasının yaygın olması gibi yansımaları olmaktadır. İlçede istihdam olanaklarının artması gereklidir. Ayvacık meyilli yapısı nedeniyle tarımsal faaliyetler için pek uygun değildir. Fındık yetiştiriciliği yaygındır. Bununla birlikte fındığa alternatif ürünlerin yetiştirilmesi gerekmektedir. İlçe yüzölçümünün %39,1 gibi büyük bir alanı ormanlarla kaplı olması nedeniyle kullanılabilir tarım arazisininin 17.500 ha gibi sınırlı bir alana sahip olması, ilçemizde sürdürülebilir tarımın sağlanmasını güçleştirmektedir. İlçede arazi paylaşımından doğan eksiklikler nedeniyle parçalanmalar son haddine varmıştır. Tarım arazilerininin küçük parçalara ayrılmasını engellemek için kanuni düzenlemeler yapılması gerekmektedir

KAYNAKÇA

Ayvacık İlçe Brifingi

Çarşamba İlçe Brifingi

Salıpazarı İlçe Brifingi

TÜİK verileri

Güncel ilçe haberler